

bare med et Par Ord vil berøre; det er det under Nr. 28, der er stillet af saa godt som hele Udvalget. Jeg finder det ganske rigtigt, at der indføres en saadan Bestemmelse, som der er foreslaaet i Lovforslaget, thi det er da ganske urimeligt, at man vedtager en Lov, som giver Anledning til Udgifter, uden at sige noget om, hvor Pengene skulle komme fra. Saa derfor skal jeg meget anbefale ogsaa dette Ændringsforslag. Jeg skal hermed slutte, idet jeg anbefaler samtlige de af Udvalget, Udvalgets Flertal og af Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet stillede Ændringsforslag.

Borgbjerg: Hvis disse Lovforslag vare blevne vedtagne og forelaa her til Vedtagelse i den Form, de fik ved 2den Behandling, vilde mine Partifæller og jeg ikke have set os i Stand til at stemme for dem. Hvor meget vi end billige Principet om den almindelige Valgret, om dens Udvidelse til de forskellige Omraader i Livet, havde dog Lovene ved 2den Behandling faaet en Form, der forekom os at være i høj Grad farlig, gennem den Ændring, som dette Ting med 46 Stemmer mod 33 Stemmer vedtog angaaende Valgretsbetingelsen. Valgretsbetingelsen kom til at lyde paa, at man skulde afgive en Erklæring om at have fuld Adgang til Nydelsen af Folkekirkens Goder, og trods de Fortolkninger, der fra forskellig Side bleve fremsatte, tror jeg kun, meget faa vare i Tvivl om, at denne Valgretsbetingelse, saaledes som den kom til at lyde ved denne Vedtagelse, vilde have givet Præsteskabet, Gejstligheden, en meget farlig Magt. For mig er der ingen Tvivl om, at en Præst med D.-L. i Haanden kunde have sagt: den og den er vitterlig Kætter, den og den fører et lastefuldt Levned, den og den gør sig skyldig i alt det, der efter D.-L. udelukker fra Adgang til Alterens Sakramente, og derfor kan han ikke med Sandhed afgive en saadan Erklæring, og man kunde have fordret ham strøget af Valglisten. Men var denne Ændring bleven fastholdt, maatte vi have spurgt os selv: Vilde saa den Kirkeforfatning eller i hvert Fald det Grundlag for en Kirkeforfatning, den ny kirkelige Organisation, der vilde være skabt, være bedre end den nuværende Kirkeforfatning eller Mangel paa Kirkeforfatning, hvad man nu vil? Og da maatte vi have sagt til os selv, at den nuværende Kirkeforfatning eller Mangel paa Kirkeforfatning vilde være at foretrække for den ny kirkelige Organisation, man vilde have skabt.

Thi nu er det dog saaledes, efter at vi have faaet parlamentariske Tilstande, at det er Befolkningen som Helhed, der gennem dette Ting og den Regering, der udgaaer fra dette Ting, har Magten over Kirken og besætter Præsteembederne. Nu vilde vi naturligvis ikke have noget imod at lægge en Del af den centraliserede Statsmagts Indflydelse direkte over i Folkets Haand eller lægge hele Magten over i Folkets Haand. Det var det, vi foreslog ved vort principale Ændringsforslag ved 2den Behandling. Men at lægge en Del af Regeringen, af Statsmagts Indflydelse over i Menighedsraadene, der bleve stillede saaledes, at Præsterne, Gejstligheden stod Vagt ved Dørene og kunde lukke ind eller lukke ud efter deres Tykke, kunde vi ikke være med til. Nu er det dog gennem Regeringen Folket, der besætter Præsteembederne, men efter den Ordning, man vilde have indført, hvis man havde fastholdt dette Forslag fra 2den Behandling, var det ikke blevet Folket, der havde indsat dem, men en Del, maaske kun en lille Del af Befolkningen, nemlig kun den Del, som Præsterne vilde tilstede Adgang dertil. Med andre Ord: man vilde have givet Præsteskabet Ret til at kontrollere, hvem der skulde være med til at indstille Præster til Embederne. Det vilde have været en Magtforringelse for den verdslige Stat, det vilde have været en Magtforøgelse for Gejstligheden, som vi fra vor Side ikke kunde være gaaet med til. Nu er der imidlertid sket det glædelige, at saavel Ministeren som hele Udvalget med Undtagelse af et enkelt Medlem, nemlig det ærede Medlem for Kjøbenhavns 6te Valgkreds (Hammerich), ere blevet betænkelige ved den Form, man gav de kirkelige Love ved 2den Behandling. Ministeren udtalte nylig, at han ikke lagde stor Vægt derpaa. Ja, det bliver hans Sag, hvor megen Vægt han lægger derpaa eller ej. Sikkert er det, og det er det glædelige, at det er en Kendsgerning, at Ministeren nu tilraader at vedtage en anden Form end den, man gav dette Punkt ved anden Behandling, og at hele Udvalget med Undtagelse af dette enkelte Medlem har sluttet sig dertil. Jeg kan ikke noksom udtale min Glæde og Paaskønnelse derover. Som Valgretserklæringen nu kommer til at lyde, nemlig paa, at den paagældende er „døbt med den kristelige Daab og Medlem af Folkekirken, med Angivelse af, til hvilken Menighed inden for denne han slutter sig“, anser jeg denne Erklæring for bedre, ikke blot end den Form for Erklæringen, der blev